Âşûrâ gününü kutlamanın veya bu günde yas ve matem törenleri düzenlemenin hükmü

﴿ حكم الاحتفال بعاشوراء أو إقامة المآتم فيه ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ حكم الاحتفال بعاشوراء أو إقامة المآتم فيه ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Soru:

Bazı insanların, göze sürme çekmek,boy abdesti almak, kına yakmak ve tokalaşmak, yemek pişirmek ve sevinç duymak gibi Âşûrâ gününde yapmakta oldukları şeylerin hükmü nedir?

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu konuda herhangi bir sahih hadis gelmiş midir?

Eğer Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu konuda herhangi bir sahih hadis gelmemiş ise, bu yapılanlar bid'at mıdır?

Mâtem, hüzün ve susuz kalma, ölünün ardından ağıt yakma ve yakaları yırtma gibi başka bir tâifenin bu günde yapmakta oldukları fiillerin dînde aslı var mıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'ye -Allah ona rahmet etsin- bu sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.Ne Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, ne de ashâbından bu konuda sahih bir şey rivâyet olmuş, ne dört mezhep imamı, ne başka âlimler bunu müstehap saymışlar, ne de mutemet hadis kitaplarının sahiplerinden hiç kimse, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den veya sahâbeden veyahut da tâbiînden bu konuda sahih olsun, zayıf olsun, ne sahih hadis kitaplarında, ne sünenlerde,ne de müsnetlerde bir şey rivâyet etmiştir.Fazîletli üç dönemde bu hadislerden hiçbir şey bilinmemektedir.Fakat bazı sonradan gelen âlimler, bu konuda şu hadisleri rivâyet etmişlerdir.

((مَنِ اكْتَحَلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَرْمَدْ ذَلِكَ الْعَامَ.))

"Kim Âşûrâ günü gözlerine sürme çekerse, o yıl gözleri iltihap olmaz."

((مَنِ اغْتَسَلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَمْرَضْ ذَلِكَ الْعَامَ.))

"Kim Âşûrâ günü boy abdesti alırsa (yıkanırsa)**, o yıl hastalanmaz."**

Buna benzer (uydurma) hadisler...

- Âşûrâ günü namazının fazîletleri hakkında birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

- Âdem -aleyhisselâm-'ın tevbesinin Âşûrâ günü kabul olduğu konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

-Nuh -aleyhisselâm-'ın gemisinin, Cudî dağının üzerine Âşûrâ günü yerleştiği konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

- Yusuf -aleyhisselâm-'ın, Yakub -aleyhisselâm-'a Âşûrâ günü cevap verdiği konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

- İbrahim -aleyhisselâm-'ın, ateşten Âşûrâ günü kurtarıldığı konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

İsmail -aleyhisselâm-'ın bir koç ile kurban edilmekten Âşûrâ günü kurtarıldığı konusunda birtakım hadisler rivâyet etmişlerdir.

Yine, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e yalan ve iftira sayılan şu hadisi rivâyet etmişlerdir:

((مَنْ وَسَّعَ عَلَى أَهْلِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَسَّعَ اللهُ عَلَيْهِ سَائِرَ السَّنَةِ.))

"**Kim Âşûrâ günü âile halkına çokça infakta bulunursa** (âile halkının nafakasını geniş tutarsa), **Allah da senenin diğer günlerinde onun nafakasını geniş tutar** (bol rızık verir)."

(Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- Irak topraklarındaki Kufe'de bulunan iki sapık tâifenin Âşûrâ gününü kendi bid'atları için bayram edinmeleri hakkında devamla şöyle demiştir:)

"Râfizîler, Ehl-i Beyt'e sevgi ve muhabbetlerini gösterirler.Bu tâife, bâtında ya inkârcı ve zındık kimselerdir ya da câhil, hevâ ve hevesine uyan kimselerdir. Nâsıbî bir tâife de, fitne sebebiyle aralarında geçen savaştan dolayı Ali b. Ebî Tâlib'e ve ashâbına -Allah ondan râzı olsun- buğzetmektedirler.

Nitekim İbn-i Ömer'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ.)) [رواه مسلم]

"**Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: Sakîf kabilesinden** (kendisine vahiy geldiğini iddiâ eden) **yalancı peygamber ve insanlar arasında fesadı yayıp onları yok eden** (öldüren) **olacaktır.**"[1]

Yalancı peygamber, Sakîf kabilesinden Muhtar b. Ebî Ubeyd idi.Ehl-i Beyt'e sevgi ve muhabbet beslediğini ve onları savunduğunu gösterirdi. Hüseyin b. Ali'yi -Allah ondan ve babasından râzı olsun- öldüren orduyu hazırlayan Irak emiri Ubeydullah b. Ziyâd'ı

---

[1] Müslim

öldürmüştü. Daha sonra da peygamber olduğu yalanını yayıp peygamberlik iddiâsında bulunmuş ve kendisine Cebrail -aleyhisselâm-'ın geldiğini (vahiy getirdiğini) söylemiştir. Hatta Abdullah b. Ömer ve Abdullah b. Abbas'a, Muhtar b. Ebî Ubeyd hakkında soru sorulmuştu.

Nitekim onlardan birisine:

"Muhtar b. Ebî Ubeyd, kendisine vahiy indiğini iddiâ ediyor. Buna ne dersin? diye sorduklarında o şöyle cevap vermiştir:

"Doğru söylemiştir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ هَلۡ أُنَبِّئُكُمۡ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ ٢٢١ تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٖ ٢٢٢ ﴾

[سورة الشعراء الآيتان: ٢٢١-٢٢٢]

"(Ey insanlar!) **Şeytanların asıl kime indiğini size bildireyim mi? Onlar** (şeytanlar), (kâhin gibi) **yalan ve iftiraya, günaha düşkün kimselere inerler."**[1]

Diğer birisine:

"Muhtar b. Ebî Ubeyd, kendisine vahyedildiğini iddiâ etmektedir. Buna ne dersiniz? Diye sorduklarında o şöyle cevap vermiştir:

"Doğru söylemiştir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ ...وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ أَوۡلِيَآئِهِمۡ لِيُجَٰدِلُوكُمۡۖ وَإِنۡ أَطَعۡتُمُوهُمۡ إِنَّكُمۡ لَمُشۡرِكُونَ ١٢١ ﴾ [سورة الأنعام الآية: ١٢١]

"Doğrusu, şeytanlar sizinle mücadele etmeleri için kendi dostlarına telkinde bulunurlar. Şayet onlara itaat ederseniz, şüphesiz ki siz de müşrikler olursunuz."[2]

Hadiste geçen (Mubîr); insanlar arasında fesadı yayıp onları yok eden (öldüren) kimse, Sakîf kabilesinden Haccâc b. Yusuf'tur. Haccâc, Ali ve O'nun ashâbından ayrılmıştı. Bundan dolayı Haccâc, Nâsıbîlerden[3] idi. Birincisi (Muhtar b. Ebî Ubeyd) ise, Râfızî[4] idi.

---

[1] Şuara Sûresi: 221-222

[2] En'âm Sûresi: 121

[3] Nâsıbîler veya Nevâsıb: Ali ve Ehl-i Beyt'e karşı düşmanlık besleyen, onlara dil uzatan, söz ve hareketleriyle onlara eziyet eden, bununla da yetinmeyerek onların kâfir olduklarını söyleyip kanlarını akıtmayı helâl görenlerdir. Bunlar, Râfizîlerin karşıtlarıdırlar.

[4] Râfizîler: Râfiza mezhebine mensup kimselerdir. Bunlar Şiânın aşırıları olup, Ebû Bekir ve Ömer'in halifeliğini kabul ettiği için Zeyd b. Ali el-Hüseyin'i terk etmişler ve daha önce dedesinden yardımı esirgedikleri gibi, Kûfe'de yardımı ondan esirgemişlerdir. Böylece onlara Râfiza denilmiştir. Bunlar Zeydiyye, İmâmiyye ve Keysâniyye olmak üzere üç gruba ayrılmışlardır. Bu üç grup da ayrıca kendi aralarında pek çok gruba ayrılmışlardır. Râfiza kelimesi,bazı âlimler tarafından Şiâ anlamında kullanılmıştır. Akâid meselesinde Şiânın çok azı Ehl-i sünnet'e olmak üzere, bir kısmı Müşebbihe'ye, bir kısmı da Mu'tezile'ye uyar. (M.Ş)

Bu Râfızî (Muhtar b. Ebî Ubeyd), yalan, iftirâ ve dîndeki ilhâdı (inkârcılığı), daha büyük idi. Çünkü Muhtar b. Ebî Ubeyd, peygamberlik iddiâsında bulunmuştu.

Kûfe'de şunlar ve bunlar arasında fitneler ve çarpışmalar vuku bulmuş, nitekim Hüseyin b. Ali -Allah onlardan râzı olsun- zâlim ve haddi aşan bir tâife tarafından öldürülmüş ve Allah Teâlâ, âile halkından olan Hamza, Câfer ve babası Ali'ye şehâdeti nasip buyurduğu gibi, Hüseyin'e de şehâdeti nasip buyurmuştu.Hüseyin'in şehit olmasıyla Allah Teâlâ onun makamını yükseltmiş ve derecesini yüceltmiştir.Çünkü Hüseyin ve kardeşi Hasan, cennet halkının gençlerinin efendileridir.Yüce makamlar, ancak belâ ve musibetlere maruz kalmakla elde edilebilir.

Nitekim Mus'ab b. Sa'd, babasından rivâyet ettiğine göre o şöyle demiştir:

((قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ! أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلَاءً؟ قَالَ: الْأَنْبِيَاءُ، ثُـمَّ الـصَّالِحُونَ، ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ مِنَ النَّاسِ، يُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ، فَإِنْ كَانَ فِي دِينِـهِ صَلَابَةٌ زِيدَ فِي بَلَائِهِ، وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ خُفِّفَ عَنْهُ، وَمَا يَزَالُ الْبَلَاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَمْشِيَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ لَيْسَ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ.)) [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

"Dedim ki:

- Ey Allah'ın elçisi! İnsanlar içerisinde en çok ve en zor imtihana çekilenler kimlerdir?

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- **Onlar, peygamberlerdir.Sonra salih kimselerdir. Sonra sırasıyla** (rütbeleri) **onları takip edenler, sonra onları takip edenlerdir** (sevabı daha çok olsun diye, Allah'a daha yakın olanın imtihanı daha çok ve daha zor olur).**Kişi,** (zayıf veya güçlü, noksan veya tam olması bakımından) **dînine göre imtihana çekilir** (belâya maruz kalır). **Eğer dîninde kuvvetli ve çetin ise, imtihanı** (göreceği belâ ve musibet) **ağır olur. Eğer dîninde gevşek** (ve zayıf) **ise, o oranda imtihan edilir. Belâ o kimseyi bırakıncaya kadar onu devamlı takip eder. Nihayet kul, yeryüzünde hatası olmayacak halde yürür** (belâlar, günahlarına keffâret olur)."[1]

Hasan ve Hüseyin, Allah Teâlâ'dan yüce makama zaten daha önce nâil olmuşlardı. Onların başlarına gelen belâ ve musibet, onlardan öncekilerin başlarına gelmemişti. Çünkü Hasan ve Hüseyin, İslâm'ın güçlü olduğu dönemde dünyaya gelmişler, izzet ve şeref içerisinde büyümüşlerdi. Müslümanlar, (konumlarından dolayı) onlara saygı duyarlar ve değer verirlerdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- vefât ettiğinde Hasan ve Hüseyin henüz çocuk yaşta idiler.Bu sebeple onların, kendilerinden daha fazîletli konumda olan âile

[1] Tirmizî, İbn-i Mâce ve Ahmed

halkından bazı kimselerin (Hamza, Câfer ve babaları Ali'nin şehit edilmeleri gibi) belâ ve musibete maruz kalmaları, Allah Teâlâ'nın her ikisine bir nimeti olmuştur.Zirâ Ali b. Ebî Tâlib -Allah ondan râzı olsun-, Hasan ve Hüseyin'den daha fazîletli olmasına rağmen şehit olarak öldürülmüştür. Hüseyin'in öldürülmesi ise, insanlar arasında fitnelerin yaygınlaşmasına neden olmuştur. Nitekim Osman'ın -Allah ondan râzı olsun- öldürülmesi, insanlar arasında fitnelerin çıkmasının ve İslâm ümmetinin günümüze kadar parçalanmasının en büyük nedenlerinden birisi olmuştur. Bunun içindir ki hadiste şöyle gelmiştir:

((مَنْ نَجَا مِنْ ثَلَاثٍ فَقَدْ نَجَا. قَالَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. قَالُوا: مَاذَا يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: مَوْتِي، وَمِنْ قَتْلِ خَلِيفَةٍ مُصْطَبِرٍ بِالْحَقِّ يُعْطِيهِ، وَالدَّجَّالِ.)) [رواه أحمد]

"**Kim üç şeyden kurtulursa, kurtuluşa ermiş olur.** (Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-) **bu sözünü üç defa tekrar etti.**

(Sahâbe):

- Onlar nelerdir ey Allah'ın elçisi? Diye sordular.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Ölümümden, hakka sarılan ve hak üzere sabreden halifeyi öldürmekten ve Deccal'in fitnesinden (kurtulan kimse, kurtuluşa ermiş olur)."[1]

(Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- ardından Hasan'ın hayatından ve adâletinden bir bölümü zikrederek devamla şöyle demiştir:)

"Üstelik Hasan ölünce Allah Teâlâ'nın ikramına ve rızâsına nâil olmuştu. Bazı gruplar, Hüseyin ile yazışıp kendisine yardım edeceklerine ve onunla birlikte savaşacaklarına dâir söz verdiler.Ama onlar, bu işin ehli değillerdi.Aksine Hüseyin, onlara amcasının oğlunu gönderdiği zaman sözlerinden döndüler, düşmanına karşı ona yardım edeceklerine ve onu savunacaklarına, onunla birlikte savaşacaklarına dâir anlaşmayı bozdular.

İbn-i Abbas ve İbn-i Ömer -Allah onlardan râzı olsun- gibi, görüşüne itibar edilen ve ehl-i beyti seven bazı kimseler, onların yanlarına gitmemesini ve onları kabul etmemesini söylediler. Onların yanlarına gitmelerinin de hiçbir faydasının olmayacağı ve gittikleri takdirde de bunun sonucunun hoşnutluk vermeyeceği görüşündeydiler.Nitekim sonuç, İbn-i Abbas ve İbn-i Ömer gibi kimselerin dedikleri gibi oldu. Allah Teâlâ'nın ezelde takdir olunan emri gerçekleşmiş, olanlar olmuştu. Hüseyin -Allah ondan râzı olsun- onlara doğru yola çıktığında durumun değiştiğini görmüştü.

---

[1] Ahmed

Hüseyin -Allah ondan râzı olsun-, onlardan kendisini bırakıp dönmesini veya cihada katılmasını veyahut da amcasının oğlu Yezid'e katılmasını istedi. Onlar ise, kendisini esir almaktan başka hiçbir seçeneğine râzı olmayıp buna engel oldular.

Ardından ona savaş açtılar. Bunun üzerine Hüseyin de onlarla savaştı, fakat onlar Hüseyin'i ve onunla beraber olan topluluğu, zulmederek şehid ettiler.

Böylece Allah Teâlâ, Hüseyin'e -Allah ondan râzı olsun- şehâdeti ikram etmiş ve onu, temiz âile halkına (Ehl-i Beyt'e) ilhak etti.

Yine onlar, Hüseyin'i -Allah ondan râzı olsun- şehit olmakla birlikte kendisine zulmeden ve haddi aşan kimseleri alçaltmış, insanlar arasında şerri (fitneyi) başlatmış oldular.

Câhil ve zâlim olan bir tâife, ya inkârcı münâfık olduğu için, ya da sapık olduğu için, Ehl-i Beyt'e sevgi ve muhabbetlerini göstererek Âşûrâ gününü, kendileri için mâtem, hüzün ve ağıt yakma günü edinirler. Bu tâife, Âşûrâ gününde yüzlere vurma, yakaları yırtma, câhiliyet naraları atma ve hüzün içeren kasideler okuma gibi câhiliyet şiârını izhar ederler.

Oysa Allah Teâlâ ve Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in belâ ve musibet zamanında emrettiği şey, -eğer belâ ve musibet yeni meydana gelmişse- buna sabretmek, ecrini Allah Teâlâ'dan beklemek ve "İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn" demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَيْءٍ مِّنَ ٱلْخَوْفِ وَٱلْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٥﴾ ٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓا۟ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ ﴾ [سورة البقرة الآيات: ١٥٥–١٥٧]

"**Biz, mutlaka sizi, biraz korku, biraz açlık yahut mala, cana veya ürünlere gelecek noksanlıkla imtihan edeceğiz.** (Ey Peygamber!) **Sen, sabredenleri** (dünya ve âhirette onları sevindirecek güzel bir sonla) **müjdele!** (O sabredenlerin vasıflarından birisi) **onlara bir musibet geldiği zaman; biz Allah'ın kullarıyız ve** (öldükten sonra) **O'na döneceğiz, derler. İşte Rab'leri tarafından onlara bir övgü ve büyük bir rahmet vardır.Hidâyete erenler de ancak onlardır.**"[1]

Sahih-i Buhârî'de Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunduğuna göre o şöyle buyurmuştur:

[1] Bakara Sûresi: 155-157

((لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ.))

[رواه البخاري]

"Ölenin arkasından yüzünü tırmalayan, yakasını yırtan, Câhiliyet insanı gibi bağıra çağıra ağıt yakan, bizden, bizim yolumuzu izleyenlerden değildir."[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

((أَنَا بَرِيءٌ مِنَ الصَّالِقَةِ وَالْحَالِقَةِ وَالشَّاقَّةِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Ben, (musibet anında) sesini ağlayarak yükselten (feryat eden), saçını kazıtan ve yakasını yırtan kadından berîyim." (Buhârî ve Müslim)

Yine şöyle buyurmuştur:

((أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لاَ يَتْرُكُونَهُنَّ: الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ، وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ، وَالْاِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ، وَالنِّيَاحَةُ. وَقَالَ: النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ مَوْتِهَا تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطِرَانٍ وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ.))

[رواه مسلم]

"Ümmetimde dört haslet, câhiliyet işlerindendir. (Ümmetim) bu hasletleri bırakmayacaktır. (Bu hasletler:) Şerefiyle (geçmişiyle) övünüp iftihar etmek, (başkasının) soyunu karalamak (neseplerine ta'n etmek), yıldızlar aracılığıyla yağmur yağmasını istemek ve ölünün ardından ağıt yakmaktır (bağırıp çağırmaktır).

(Sonra) buyurdu ki:

-Ölünün ardından ağıt yakan kadın, tevbe etmeden ölürse, kıyâmet günü üzerinde katrandan bir gömlek ve kor ateşten bir fistan olduğu halde kalkar."[2]

İmam Ahmed'in Müsnedi'nde Hüseyin'in kızı Fâtımâ, babası Hüseyin'den rivâyet ettiğine göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Buhârî

[2] Müslim

((مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصَابُ بِمُصِيبَةٍ، فَيَذْكُرُ مُصِيبَتَهُ وَإِنْ قَدُمَ عَلَى عَهْدِهَا، فَيُحْدِثُ لَهَا اسْتِرْجَاعًا، إِلَّا أَعْطَاهُ اللهُ تَعَالَى مِنَ الْأَجْرِ عِنْدَ ذَلِكَ مِثْلَ أَجْرِهِ يَوْمَ أُصِيبَ بِهَا.)) [رواه أحمد]

"Bir müslümanın başına bir belâ gelir de o kimse, zaman geçse de bu belâyı hatırlayıp: **İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn** (Biz Allah'ın kullarıyız ve öldükten sonra O'na döneceğiz) **derse, Allah Teâlâ, belânın başına geldiği gün gibi o kimseye ecir verir."**[1]

İşte bu, Allah Teâlâ'nın mü'minlere bir ikramıdır. Çünkü Hüseyin'in -Allah ondan râzı olsun- veya başkasının musibeti, uzun bir süre geçtikten sonra hatırlandığında, musibete uğrayan kimsenin musibete uğradığı gün gibi kendisine ecir verilmesi için, Allah Teâlâ ve Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in emrettiği şekilde mü'minin: İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn (Biz Allah'ın kullarıyız ve öldükten sonra O'na döneceğiz) demesi gerekir.

Allah Teâlâ, başa musibet geldiği zaman o musibete sabretmeyi ve ecrini Allah'tan beklemeyi emrediyorsa, musibetin üzerinden uzun yıllar geçmişse durum nice olur?

Şeytanın, dalâlet ve haddi aşan kimselere (Râfizîlere) süslü gösterdiği şeylerden birisi de onların Âşûrâ gününü matem ve yas edinmeleri, bu günde ağıt yakıp feryat etmeleri ve hüzün kasideleri söylemeleridir.

Bu tâifenin rivâyet ettiği haberlerde birçok yalan vardır. Bu haberlerde sadece keder ve hüzünü yenilemek, tasassupculuk (bağnazlık) yapmak, insanlar arasında husumet ve savaşı kızıştırmak, müslümanların arasına fitne düşürmek ve bu vesileyle ilk müslümanlara küfretmeyi bir araç edinmek, dünyada çok yalan söylemek ve fitne çıkarmak vardır.

İslâm toplulukları arasında yalan söylemek, fitne çıkarmak ve müslümanlara karşı kâfirlere yardım etmek konusunda bu sapık ve haddi aşan tâifeden başka bir tâife yoktur. Bu tâife (Râfizîler), dînden çıkan Hâricilerden daha şerlidirler.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ مِنْ ضِئْضِئِ هَذَا قَوْمًا يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَقْتُلُونَ أَهْلَ الْإِسْلَامِ، وَيَدَعُونَ أَهْلَ الْأَوْثَانِ، يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، لَئِنْ أَدْرَكْتُهُمْ لَأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ عَادٍ.)) [رواه البخاري ومسلم]

[1] Ahmed

"**Şüphesiz bu adamın soyundan öyle bir topluluk çıkacak ki, onlar Kuran okuyacaklar fakat okudukları boğazlarından aşağıya geçmeyecektir** (kalplerine inmeyecektir)**. Onlar putperestleri bırakıp da İslâm ehlini** (büyük günahlar işleyen müslümanları tekfir ettikleri için onları) **öldüreceklerdir.Onlar, okun, avı delip çıktığı gibi İslâm'dan çıkacaklardır. Eğer onların** (o topluluğun) **zamanına yetişirsem, Semûd kavminin toptan helâk edildiği gibi, ben de onları toptan silip öldüreceğim.**"[1]

Onlar (Râfiziler), Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in âile halkına (Ehl-i Beyti'ne) ve O'nun mü'min ümmetine karşı yahudilere, hıristiyanlara ve müşriklere yardım ederler.

Nitekim Bağdat'ta ve diğer şehirlerde Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Ehl-i Beyti'ne, risâletin özü Abbas'ın oğluna ve diğer mü'minlere yaptıkları öldürme, esir almak ve onların diyarlarını yakıp yıkmak gibi, müşrik Türklere ve Tatarlara (Moğollara) yardım ettiler.

Onların şerrini ve müslümanlara olan zararını, doğru söyleyen hiç kimse sayamaz. Bu topluluğa karşı, Hüseyin'e ve onun âile halkına düşman olan, fesâda fesatla, kötülüğe kötülükle ve bid'ata bid'atla karşılık veren câhil kimselerden nâsıbî mutassıp bir topluluk ortaya çıkmış, gözlere sürme çekmek, kına yakmak, âilenin nafakasını geniş tutmak ve alışılmışın dışında yemekler pişirmek gibi bayramlarda ve önemli münâsebetlerde yapılan şeyler gibi, Âşûrâ gününde sevinç ve mutluluk şiârı olan şeyler çıkarmışlardır (ihdas etmişlerdir). Bu tâife (Nâsıbîler), Âşûrâ gününü kendilerine bayram ve sevinç töreni edinir hâle getirmiş, diğer tâife (Râfızîler) ise kendilerine mâtem töreni edinir hale getirmişler ve bu günde hüzün ve keder düzenlemişlerdir. Bu iki tâife de hatalıdır ve sünnetin dışına çıkmışlardır.Bunların (Râfızîler), hedef ve gâyeleri (Nâsıbîlerden) daha kötü, cehâletleri daha büyük ve zulümleri daha açık olsa da Allah Teâlâ adâleti ve ihsanı emretmiştir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((... فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الْمَهْدِيِّينَ الرَّاشِدِينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.)) [رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

[1] Buhârî ve Müslim

"Zirâ sizden her kim, benden sonra yaşarsa, (dînde) çok ihtilaflar görecektir. Bu sebeple benim sünnetime ve benden sonraki doğru yolu bulmuş râşid halîfelerimin sünnetini alın ve onlara, azı dişlerinizle ısırırcasına sımsıkı sarılın. (Dînde aslı olmayıp) sonradan çıkarılan yeniliklerden sakının. Çünkü (dînde) sonradan çıkarılan her yenilik, bid'attir.Her bid'at, dalâlettir (sapıklıktır). Her dalâlet (in sahibi) de, ateştedir."[1]

Ne Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne de O'nun râşid halifeleri, Âşûrâ günü bu zikredilen şeylerden birisini, ne hüzün şiârını, ne de sevinç ve mutluluk şiârını yapmıştır.

Fakat Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiği zaman yahudilerin Âşûrâ günü oruç tutmakta olduklarını görmüştür.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِينَةَ فَرَأَى الْيَهُودَ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: مَا هَذَا؟ قَالُوا: هَذَا يَوْمٌ صَالِحٌ، هَذَا يَوْمٌ نَجَّى اللهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَصَامَهُ مُوسَى. قَالَ: فَأَنَا أَحَقُّ بِمُوسَى مِنْكُمْ، فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ.)) [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiği zaman yahûdileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken gördü.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara:

- Bugün nedir? diye sordu.

Onlar:

- Bugün salih bir gündür.Bugün, Allah'ın İsrâiloğullarını, düşmanlarından kurtardığı, bundan dolayı Musa'nın oruç tuttuğu bir gündür.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Biz Musa'ya, sizden daha hak sahibiyiz.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bugün oruç tuttu ve (ashâbına da) bugünde oruç tutmayı emretti."[2]

Müslim'in rivâyeti ise şöyledir:

((... هَذَا يَوْمٌ عَظِيمٌ، أَنْجَى اللهُ فِيهِ مُوسَى وَقَوْمَهُ، وَغَرَّقَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ...))

---

[1] Ebu Davud. Elbânî 'Sahih-i Ebî Davud; hadis no: 3851'de 'hadis, sahihtir, demiştir.
[2] Buhârî; hadis no: 1865

"Bugün Allah'ın, Musa ve kavmini Firavun'dan kurtardığı,Firavun ve kavmini (denizde) boğduğu büyük bir gündür."

((... فَصَامَهُ مُوسَى...))

"Bundan dolayı Musa bu günde oruç tuttu."

Müslim rivâyetine şunu da eklemiştir:

((... فَصَامَهُ مُوسَى شُكْرًا فَنَحْنُ نَصُومُهُ...))

"Musa, Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak bugün oruç tuttuğu için, biz de oruç tutuyoruz."

Buhârî'nin rivâyeti ise şöyledir:

((... وَنَحْنُ نَصُومُهُ تَعْظِيمًا لَهُ...))

"Biz de O'na (Allah'a) tâzim için bugünde oruç tutuyoruz."

İmam Ahmed şu fazlalıkla rivâyet etmiştir:

((مَرَّ النَّبِيُّ ﷺ بِأُنَاسٍ مِنَ الْيَهُودِ قَدْ صَامُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: مَا هَذَا مِنَ الصَّوْمِ؟ قَالُوا: هَذَا الْيَوْمُ الَّذِي نَجَّى اللهُ مُوسَى وَبَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْغَرَقِ، وَغَرَّقَ فِيهِ فِرْعَوْنَ، وَهَذَا يَوْمُ اسْتَوَتْ فِيهِ السَّفِينَةُ عَلَى الْجُودِيِّ فَصَامَهُ نُوحٌ وَمُوسَى شُكْرًا لِلهِ تَعَالَى، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَا أَحَقُّ بِمُوسَى وَأَحَقُّ بِصَوْمِ هَذَا الْيَوْمِ فَأَمَرَ أَصْحَابَهُ بِالصَّوْمِ.)) [رواه أحمد]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (Medine'de) yahudilerden Âşûrâ günü oruç tutan bazı insanlara uğradı.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara:

- Bu tuttuğunuz oruç nedir? diye sordu.

Onlar:

- Bugün, Allah'ın, Musa'yı ve İsrâiloğullarını (denizde) boğulmaktan kurtardığı, Firavun'u denizde boğduğu bir gündür.Bugün Nuh'un gemisinin Cudî dağının üzerine yerleştiği ve bundan dolayı da Nuh ve Musa'nın, Allah Teâlâ'ya şükrün ifâdesi olarak oruç tuttukları bir gündür.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Ben, Musa'ya ve bugünün orucuna (sizden) daha hak sahibiyim.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bugün oruç tuttu ve (ashâbına da) bugünde oruç tutmayı emretti."[1]

((... وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ.))

"ve (ashâbına da) bugünde oruç tutmayı emretti."

Yine Kureyş kabilesi de câhiliyet döneminde Âşûrâ gününü yüceltiyorlardı.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- sâbit olan hadiste o, şöyle demiştir:

((كَانَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ تَصُومُهُ قُرَيْشٌ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَصُومُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ صَامَهُ، وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا نَزَلَ رَمَضَانُ كَانَ رَمَضَانُ الْفَرِيضَةَ، وَتُرِكَ عَاشُورَاءُ، فَكَانَ مَنْ شَاءَ صَامَهُ، وَمَنْ شَاءَ لَمْ يَصُمْهُ.))

[رواه البخاري ومسلم]

"Kureyş, câhiliye döneminde Âşûrâ günü oruç tutardı. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu orucu tutardı. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde bu orucu tutmayı emretti. Ramazan orucu farz kılınınca, Ramazan orucu farz olarak kaldı, Âşûrâ orucu ise (tutulması emri) terkedildi. Dileyen onu tutar, dileyen de tutmazdı."[2]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in insanlara oruç tutmalarını emrettiği gün, sadece bir gün idi.Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye Rebiül-Evvel ayında gelmişti. Gelecek yıl olunca (ertesi yıl) Âşûrâ gününde oruç tutmuş ve bu günde oruç tutmayı ashâbına emretmiştir. Daha sonra aynı yıl Ramazan orucu farz kılınınca Âşûrâ orucunun farz oluşu nesh olundu (hükmü kaldırıldı).

İslâm âlimleri:

O gün (Âşûrâ günü) orucu farz mı, yoksa müstehap mı olduğu konusunda iki meşhur görüşe ayrılmışlardır. Bu iki meşhur görün en doğrusuna göre Âşûrâ orucu farz idi. Daha sonra dileyen kimse, bu orucu müstehap olarak tutuyordu.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- daha sonra Âşûrâ orucunu tutmayı herkese emretmemiş, aksine şöyle buyurmuştur:

---

[1] Ahmed, hadis no: 8360

[2] Buhârî ve Müslim

((هَذَا يَوْمُ عَاشُورَاءَ وَلَمْ يَكْتُبِ اللهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ وَأَنَا صَائِمٌ، فَمَنْ شَاءَ فَلْيَصُمْ، وَمَنْ شَاءَ فَلْيُفْطِرْ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Bu gün, Âşûrâ günüdür. Allah Teâlâ bu günün orucunu size farz kılmadı.Ama ben, bu gün oruçluyum. Dileyen (bu gün) oruç tutsun, dileyen de tutmasın."[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ صَوْم عَاشُورَاء يُكَفِّر سَنَةً , وَإِنَّ صِيَام يَوْم عَرَفَة يُكَفِّر سَنَتَيْنِ.))

[رواه مسلم]

"Şüphesiz Âşûrâ orucu bir yılın (küçük) günahları bağışlattırır.Arefe günü orucu ise iki yıllık (küçük) günahları bağışlattırır."[2]

Başka bir rivâyette şöyle buyurmuştur:

((صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ أَحْتَسِبُ عَلَى اللهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ، وَصِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ أَحْتَسِبُ عَلَى اللهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ.))

[رواه مسلم]

"Arefe gününün orucunun, (oruç tutan kimsenin) bir önceki sene ile bir sene sonraki senenin (küçük) günahlarına keffâret olmasını ümit ederim. Âşûrâ gününün orucunun, (oruç tutan kimsenin) bir önceki senenin (küçük) günahlarına keffâret olmasını ümit ederim."[3]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hayatının sonunda yahudilerin Âşûrâ gününü bayram haline getirdiklerini işitince, onlara aykırı hareket etmek ve bu günü bayram edinen yahudilere benzememek için şöyle demiştir:

((لَئِنْ عِشْتُ إِلَى قَابِلٍ لَأَصُومَنَّ التَّاسِعَ.))

"Şayet gelecek yıl yaşarsam, onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de oruç tutacağım."[4]

Sahâbeden bazı kimseler ile bazı âlimler bu günde oruç tutmuyorlar, bu günün orucunu da müstehap görmüyorlardı.Hatta sadece Âşûrâ günü oruç tutmayı mekruh sayıyorlardı.

---

[1] Buhârî ve Müslim
[2] Müslim
[3] Müslim
[4] el-Fetâvâ'l-Kubrâ; c: 6. Harama götüren yolların tıkanması babı

Nitekim Kufeli bazı âlimler, bu günün orucunu mekruh gördüklerine dâir bilgiler nakledilmiştir. Bazı âlimler ise, bu günün orucunu müstehap görmüşlerdir. Fakat müstehap olan bu gün oruç tutan kimsenin onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de tutmasıdır. Çünkü bu, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in son emridir.

Nitekim o şöyle buyurmuştur:

((لَئِنْ عِشْتُ إِلَى قَابِلٍ لَأَصُومَنَّ التَّاسِعَ مَعَ الْعَاشِرِ.))

"Şayet gelecek yıl yaşarsam, onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de oruç tutacağım."

Nitekim hadisin bazı rivâyetlerinde açıklayıcı olarak böyle gelmiştir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti, işte böyle idi.

Alışılmışın dışında taneli veya taneli olmayan yemek hazırlamak, yeni elbise giymek, âilenin nafakasını geniş tutmak, bu günde evin bir yıllık ihtiyacını satın almak, Âşûrâ gününe özel namaz veya kurban kesmek gibi bir ibâdeti yapmak,taneli gıda maddelerinin pişirilmesinde kullanılmak üzere kurban bayramında kesilen kurban etlerini bu güne saklamak, gözlere sürme çekmek, saçlara kına yakmak, boy abdesti almak, tokalaşmak, birbirlerini ziyâret etmek veya bu günde câmileri, mescitleri ve türbeleri ziyâret etmek gibi, Âşûrâ gününde yapılan diğer şeylere gelince, bütün bunlar, ne Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ne onun râşid halifelerinin yaptıkları, ne Mâlik, Sevrî, Leys b. Sa'd, Ebu Hanife, Evzâî, Şâfiî, Ahmed b. Hanbel, İshak b. Râhveyh ve bunlar gibi müslümanların imam ve âlimlerinden hiç kimsenin müstehap görmedikleri çirkin bid'atlardır."[1]

İslâm dîni iki esas üzerine binâ olunmuştur:

Birincisi: Allah'tan başkasına ibâdet etmemek.

İkincisi: Allah'a, O'nun meşrû kıldığı şekilde ibâdet etmek, bid'atlarla O'na ibâdet etmemektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿... فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا ﴿١١٠﴾﴾

[سورة الكهف من الآية: ١١٠]

"Kim, (azabından korkup sevabını ümit ederek) Rabbine kavuşmayı arzu ederse, sâlih amel işlesin ve ibâdette Rabbine hiç kimseyi ortak koşmasın."[2]

---

[1] Şeyhulislam İbn-i Teymiyye; "el-Fetâvâ'l-Kubrâ"
[2] Kehf Sûresi: 110

Salih amel; Allah Teâlâ ve Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevdiği ve hoşnut olduğu, meşrû ve sünnet olan ameldir.

Bunun içindir ki Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun- duâsında şöyle derdi:

((اَللَّهُمَّ اجْعَلْ عَمَلِي كُلَّهُ صَالِحًا، وَاجْعَلْهُ لِوَجْهِك خَالِصًا، وَلَا تَجْعَلْ لِأَحَدِ فِيهِ شَيْئًا.))

"Allahım! Amelimin hepsini salih kıl! Amelimi, vech-i kerimine hâlis kıl! Amelimde hiç kimseye bir şey bırakma!"[1]

Dosdoğru yola ileten, ancak Allah Teâlâ'dır.

[1] Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye; "el-Fetâvâ'l-Kubrâ"; c: 5